

РЕЦЕНЗИЯ

от

проф. д-р Моника Попова

щатен преподавател на Нов български университет
с направление 8.2 Изобразително изкуство (Керамика)
върху материалите, представени за участие в конкурс за заемане на
академичната длъжност „доцент“
на Национална художествена академия
гр. София

По област на висше образование 8. Изкуства професионално направление 8.2
Изобразително изкуство (Керамика)

**В конкурса за „доцент“, обявен в Държавен вестник, ДВ бр. 07/24.01.23 г.
за нуждите на специалност „Керамика“, катедра „Керамика и дизайн
на порцелан и стъкло“, като единствен кандидат участва гл. ас. д-р Надя
Владиминова Текнеджијева, с тема на хабилитационния труд**

„ Графични експерименти в художествената керамика“

**Национална художествена академия
гр. София
2023г.**

I. Кратки биографични данни за кандидата

Надя Владимировна Текнеджијева е родена през 1983 година в град София.

1997-2002 - Завършва Художествена гимназия „акад. Илия Петров“ София, специалност „Живопис“.

2003-2007 - Завършва бакалавърска степен в Национална художествена академия, специалност „Керамика“ в ателието на проф. Божидар Бончев.

2007-2009 - Завършва магистърска степен в Национална художествена академия, специалност „Керамика“ в ателието на проф. Божидар Бончев.

2015г. защитава докторат на тема „Фотографски изображения и техники в керамиката“ в Национална художествена академия, София.

2015-2017 хоноруван преподавател в Национална художествена академия, София.

2017 - гл. асистент, специалност „Керамика“ по дисциплините „Керамика“ и „Печатни техники в керамиката“, Национална художествена академия, София.

Самостоятелни изложби:

2023 - галерия „Васка Емануилова“, изложба „Еквиваленти“, София

2022 - Галерия „Аросита“, Stick Place пространство за показване на изкуство директно на улицата, гр. София, винил „РЕАЛНО НЕ БЕ“ фотография, колаж.

2022 - Галерия „Integrated Artists“, гр. София „Вътрешни състояния. Кораби и Острови“.

2019 - “Визуални дневници“, самостоятелна изложба в рамките на Национални есенни изложби-Пловдив, 2019 – „Поетика на образа“, куратор - Галина Лардева, гр. Пловдив

2010 - Галерия „Аросита“- гр.София, съвместна изложба с фотографа Даниел Леков, „Příští zastávka – Praha“ („Следваща спирка – Прага“).

Награди:

2021 - Трета награда, категория „Скулптура“, Четвърто издание на Национална Изложба за Изобразително Изкуство, Сливен

2005 - Поощрителна награда от конкурса „Рисунка 2005“ НХА, София.

2011 - Творчески престой в Сите Интенасионал ДесАр, Париж

I. Общо представяне на процедурата и кандидата

В конкурса за „доцент“ гл. ас. д-р Надя Текнеджиева е представила документи, които са в съответствие с наукометричните показатели, заложи

в Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за неговото прилагане и изискванията на НХА както следва:

Кандидатът за заемане на академичната длъжност „доцент“ гл. ас. д-р Надя Текнеджиева, при изискуеми 360 точки е представила научна-творческа продукция и материали за участие в конкурса, възлизащи общо на 425 точки. Те превишават минималните национални изисквания и изискванията на НХА с 65 точки. Това ми дава основание да твърдя, че кандидатът гл. ас. д-р Надя Текнеджиева не само покрива, но е с много повече точки над изискванията по чл. 2б, ал. 2 и 3 от ЗРАСРБ и тези на НХА за участие в обявения конкурс за заемане на академична длъжност „доцент“.

II. Обща характеристика на дейността на кандидата. Изследователска (творческа) дейност и резултати.

Темата „ Графични експерименти в художествената керамика“ е естествено продължение на дисертационния труд „Фотографски изображения и техники в керамиката“ на гл. ас. д-р Надя Текнеджиева.

Тя е един от много малкото автори в България, които се занимават с тази сложна материя в керамиката, обвързана с трансфер на визуални образи на базата на фотографски и графични технологии. Смея да твърдя, че Текнеджиева е единствения български автор, който е посветил творчеството си на използването и усъвършенстването на този тип декорация. Фотографията, графиката и керамиката са симбиозно свързани в нейното творчество, но израстването ѝ като автор е резултат на голямата ѝ отдаденост към изкуството, което е допълнено с невероятна скромност.

В хабилитационния си труд, Текнеджиева представя техники и технологии, които, както тя казва, са на границата на две художествени полета - графиката и керамиката.

Керамиката става все по-предпочитана медия в съвременното изкуство, заради това, че съвсем естествено е обвързана с графиката, живописата,

скулптурата, стъклото, архитектурата, фотографията и т.н. Това е една от най-интердисциплинарните специалности.

Макар и фиксирана в графичните декоративни практики върху керамиката, Текнеджиева е интердисциплинарна, което е и посоката на съвременния творец.

Дори и в монохромните ѝ окисови визуализации се усеща графичната ефирност, живописната чувствителност, както и архитектоничната образност на Текнеджиева.

Ако не познавах авторката, щях да реша, че е с източен произход. Тя носи мъдростта на азиатските духовници, както в живота, така и в изкуството. Творбите ѝ са като хайку, където всичко е поетично, мистично, селектирано до формула, без излишности, и всяващи унищожителен респект на творческа мяра.

Творческата мяра е върховното израстване, където познанието и дарбата се събират.

В хабилитационния си труд Надя Текнеджиева много подробно описва всички възможни графични техники, които са както основополагащи или по-скоро класически, като сграфито техниката и линогравюрата, така и не толкова практикуваните, както и по-съвременни технологии в керамиката, на базата на използването на „сухата игла“, „офорта“, „литографията“, както и всички видове хибридни керамични технологии, стъпващи на класическите графични и дори скулптурни техники /като трансфер от желатинови повърхности, различни видове хартии, гипсови калъпи, дърворез и т.н./

Текстовете ѝ, свързани с декоративните техники в керамиката, са като свещени писания за керамичите. Те са на база технологични практики, които са сложни като проучване и експериментиране.

Причините за огромния интерес към тези техники са няколко, както и защо малко автори се занимават с този тип технологии:

- Трансфера на графика /рисунка/ и фотография е много емоционална и любима технологична зона, но малко използвана и проучвана, особено в България
- Много трудоемка зона
- Много деликатна и педантична декоративна зона
- Изисква експериментиране и посвещаване
- Много малко литература има за графичните и фотографски техники не само в България.
- Много малко автори се занимават с подобен тип технологии
- Много малко автори използват този тип технологии успешно
- Много дълъг е пътя на изследване на този тип технологии, особено ръчно създадените и поради тази причина, повечето автори прибегват до ваденковите поведения, а от класическите, най-вече практиката се свежда до използването на сграфито технологията.
- Малко автори, занимаващи се с порцелан в България, създават художествени произведения. Повечето от тях са в сферата на високия клас сувенир.

Ако в България има керамик, който най-много се е занимавал с фотографски и графични техники, това е Текнеджиева. Така че всичко, което тя може да опише в текстове и рецепти, или предаде като опитност, е безценно.

Не знам до колко е необходимо да се спирам на всичките ѝ изложби като доказателствен материал към хабилитацията ѝ, но всяка една изложба, всяка една пластика е като състезание на съвършенство. Окоето не може да се

насити на хармонията, която излъчват. Те са като произведения от друг свят и друга култура.

Великото в нейните пластики е че тя използва сложните декоративни техники, свързани с най- трудоемкия материал- порцелана, но създадени по най-балансирания, хармоничен и естетически начин!

Тази естетика и сложна технологична магия е наследена от един от най-големите естети на художествената керамика в България - проф. Божидар Бончев, и се надявам да бъде още дълго предавана и преподавана на българските студенти в НХА, и въобще на младите автори. В съвременното световно изкуство керамиката се превърна във все по-желано изразно средство, това започна да се случва и в България, след доста голямо прекъсване. Красотата на керамиката е в нейната интердисциплинарност. Тя може да приюти автори от всички жанрове на визуалното изкуство.

Прекрасно е, че в България такива преподаватели като Надя Текнеджиева ще продължат тази приемственост на най- българския занаят - Керамиката, но трансформиран в изкуство.

III. Учебна и преподавателска дейност

Надя Текнеджиева има сериозна преподавателска дейност в специалност „Керамика“, по дисциплините „Керамика“ и „Печатни техники в керамиката“. Била е хоноруван преподавател в Национална художествена академия, а от 2017г. е главен асистент, доктор в специалност „Керамика“, катедра „Керамика. Дизайн на порцелан и стъкло“.

IV. Обществена и професионална дейност

- от 2018г. е член на СБХ, секция „Керамика“.
- от 2012 до 2023г. е участвала е в десетки научни конференции в страната и в множество пленери и симпозиуми, където е предавала своите умения като професионалист и преподавател.

V. Лични впечатления от кандидата

Познавам гл. ас. д-р Надя Текнеджиева от близо 10 години и смея да твърдя, че тя е един великолепен преподавател, колега и творец.

През 2017 г. участва като лектор на годишния стаж на студенти по Керамика на НБУ, който се проведе в рамките на една седмица в завод „Идеал стандарт-Видима“, гр. Севлиево. Демонстрациите, които тя направи, бяха на базата на трансфер с ангоби върху сурово изделие чрез копиране на принтирано изображение. Техниката, която Текнеджиева показа, се използва и до днес в практическите обучения за подглазурна декорация в ателиетата на НБУ.

Тази практика беше напълно достатъчна, за да се уверя в отличните качества на Текнеджиева като лектор и колега.

VI. Мнения, препоръки и бележки по дейността и постиженията на кандидата

Нямам критични забележки към общото представяне на кандидата- гл. ас. д-р Надя Текнеджиева.

Препоръчвам ѝ да продължи да преподава със същата креативност, всеотдайност и огромен усет за съвременност.

VII. Заключение

В заключение искам да изразя своето положително мнение за очертаните приноси в творчеството и научно-изследователска дейност на гл. ас. д-р Надя Владимирова Текнеджиева, както и извършваната от нея преподавателска дейност, които отговарят на областта и професионалното направление на обявения конкурс. Призовавам уважаемите членове на научното жури да подкрепят кандидатурата ѝ и да предложим пред Академичния съвет на НХА гл. ас. д-р Надя Текнеджиева да бъде избрана за „доцент“ по професионално направление 8.2. Изобразително изкуство /Керамика/.

С уважение:

15.09.2023 г.

/проф. д-р Моника Попова